

DE VERGETEN OORLOG

Door: Victor A.C. Remouchamps, Luitenant kolonel der artillerie(b.d.)

Militair en politiek analist

In een vorig artikel heb ik al geschreven dat Putin er met succes in is geslaagd om de aandacht van zijn bevolking alsmede die van de wereld af te leiden van zijn avontuur in Oekraïne en die vervolgens te richten op een steeds gecompliceerder wordende situatie in het Midden Oosten. In zijn troonrede van 3 december 2015 werd het onderwerp “Oekraïne” zelfs in het geheel niet meer genoemd.

Militaire situatie

De “wapenstilstand” van het vredesoverleg in Minsk, heeft alleen plaatselijk gewerkt in september van dit jaar. Vanaf oktober hebben er dagelijks kleine provocerende acties plaatsgevonden door proxy eenheden van compagniesgrootte langs de gehele scheidingslijn waarbij naast handvuurwapens, gebruik wordt gemaakt van 82 en 120 mm mortieren en het boordgeschut van de gepantserde personeelsvoertuigen. Sinds het ondertekenen van het wapenstilstandsverdrag zijn er tientallen Oekraïense militaire gedood of gewond geraakt¹.

De reden dat Oekraïne uit Putin’ s schijnwerpers is verdwenen, ligt voor de hand. In de “Donbas”, het gebied dat wordt bezet door Oekraïense separatisten, en gesteund door het Russische leger, is de oorlog volledig vastgelopen. De Russen, samen met hun proxy bondgenoten van de twee “Volksrepublieken” zijn er niet in geslaagd om hun militaire doelstellingen te halen. Van de oorspronkelijke doelen die gehaald hadden moeten worden is alleen het bezetten en vernietigen van de luchthaven van Donetsk succesvol geweest. Het innemen van de provinciehoofdstad Kharkiv en de havenstad Odesa is mislukt en zijn nog steeds vast in handen van Poroshenko’ s strijdkrachten. De door de “DPR” en “LPR²” bezette gebieden zijn nu omringd door sterke Oekraïense eenheden. Op dit moment hebben die een sterkte van 40.000 man plus 350 tanks, aangevoerd door in de oorlog geharde officieren en hoog gemotiveerde manschappen bestaande uit vrijwilligers goed uitgeruste dienstplichtigen. Een strijdmacht die met de dag in sterkte toeneemt. De Russen hebben weliswaar hun strijdkrachten en die van de bondgenoten naar Russisch model georganiseerd en hebben nu de sterkte van twee volledig uitgeruste legerkorpsen, doch de

¹ Aantallen doden sedert het begin van de vijandelijkheden: 14342 militairen en (naar schatting) 5600 burgers. Het aantal gewonden is een veelvoud van deze aantallen. Totaal zijn er vanaf april 2014 en november 2015 9.098 doden en 20.732 gewonden gevallen aan de zijde van de Oekraïense strijdkrachten, burgers en de separatisten. Het aantal doden en gewonden aan Russische zijde is onbekend.

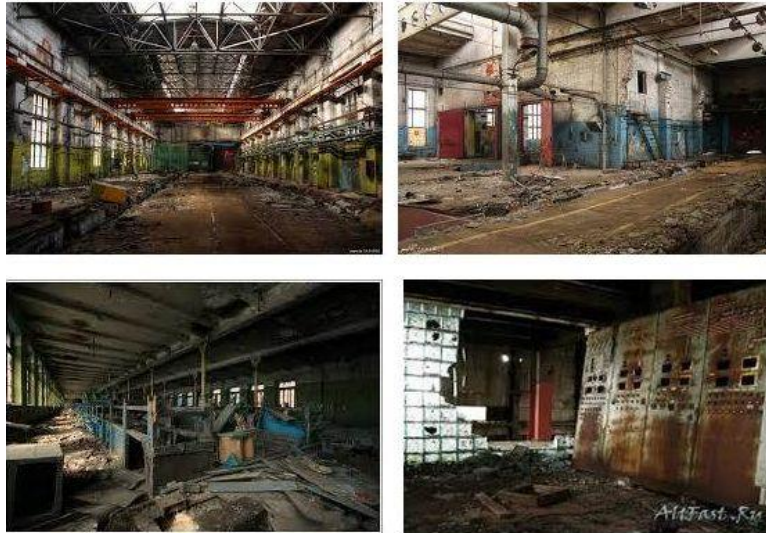
² Engelse afkorting van de Volksrepubliek Donetsk (Donetsk Peoples Republic)/DPR) en de Volksrepubliek Luhansk (Luhansk Peoples Republic/LPR)

Oekraïense landmacht heeft in het afgelopen jaar een enorme metamorfose ondergaan, daarbij enorm geholpen door de financiële en militaire steun van het Westen. Bovendien verlaten veel Russische huurlingen het bezette gebied. Enerzijds bij gebrek aan actie, anderzijds aan de zeer onregelmatige betalingen die door de volledig corrupte militaire leiding van de proxy legertjes zowel als hun Russische meesters, niet aan de huurlingen wordt uitbetaald.

De economische situatie

De situatie in de Donbas³ wordt met de dag slechter. In die bezetten enclave leven nog steeds meer dan een miljoen mensen onder steeds grimmiger wordende omstandigheden. Was de Donbas tijdens de periode van de Sovjet Unie één van de meest geïndustrialiseerde centra van die organisatie. Het kolengebied dat her ligt strekt zich ver uit tot in het gebied van de Russische Federatie en is het op vier na grootste kolenveld van Europa met een reserve van 10 miljard kubieke meter fossiele brandstof. En sedert de jaren zeventig van de vorige eeuw heeft Donbas de ook in deze streek aanwezige metaalindustrie van energie voorzien. Donbas werd in het verleden aangeduid als het “hart van Oekraïne” Vóór 2014, toen de separatisten de twee provincies; Donetsk en Luhansk trachtten te bezetten waren deze provincies verantwoordelijk voor 30 % van de export van Oekraïne. De rest van Oekraïne steunt voornamelijk op de landbouw en veeteelt. In de metaalindustrie werd staal geproduceerd dat gebruikt werd in de Russische wapenindustrie en veel van de helikopters in gebruik bij de Russische strijdkrachten maken gebruik van motoren die in deze regio worden gefabriceerd. Twaalf verschillende types intercontinentale ballistische geleide projectielen, inclusief de fabricage van reservedelen en het plegen van onderhoud aan deze wapensystemen werden in deze regio gerealiseerd. De industrieën van Rusland en Oekraïne waren sterk op elkaar aangewezen. Speciaal voor de Russische wapenindustrie waren Oekraïense producten nodig, terwijl Oekraïne gebruik maakte van producten uit de Russische industrie, die nergens anders te koop waren.

³ Een omschrijving van het gebied gebaseerd op de naam van de rivier de Don en het “Basin” aan weerszijden van de rivier.

Leeggeroofde fabrieken

Sedert de bezetting heeft Rusland vrijwel de gehele industrie in het bezette deel van de Donbas weggehaald. Tientallen fabrieken en bedrijven werden door de Russen ontmanteld en naar het achterland gebracht terwijl de installaties die te groot waren om vervoerd te worden, verschroot werden. Onder de weggevoerde fabrieksinstallatie waren de machines van de beroemde "TOPAZ" fabrieken, die systemen fabriceerden voor de Militaire elektronische oorlogsvoering. De "DONETS" fabriek die gespecialiseerd was voor de ontwikkeling en fabricage van groeikristallen voor Micro-elektronische producten. In het bezette gebied liggen een aantal belangrijke kolenmijnen. Deze worden systematisch geplunderd door collaborerende Oekraïners uit de bezette Donbas en afgevoerd naar Rusland. Met als gevolg dat Oekraïne kolen moet invoeren om in de energiebehoefte te voorzien. Had Oekraïne in 2014 nog 400.000 ton kolen nodig, dit jaar heeft de regering al 800.000 ton kolen in het buitenland moeten bestellen.

Diefstal van kolen die worden afgevoerd naar Rusland

Het gevolg is dat de industrie van de Donbas, of wat daar van over is, ten dode is opgeschreven. Producten zoals staal en kolen worden niet meer naar Oekraïne gestuurd en Rusland heeft die producten niet nodig. De Sovjet Unie had al in de jaren tachtig in

het Russische deel van de Donbas, haar kolen- en staalmijnen gesloten. De werkgelegenheid voor zover die nog bestaat is nog maar 20% van de oorspronkelijke situatie. Veel werkeloze werknemers zijn in maffia-circuits terecht gekomen waaronder illegale kolenmijnen waarvan de "eigenaren" hun producten verkopen aan de Russische maffia.

De sociale situatie

Bovendien heeft de Russische regering haar beleid aangepast ten opzichte van de 2.6 miljoen ontheemde Oekraïners die als gevolg van de gewelddadigheden in Oost-Oekraïne hun toevlucht hadden gezocht in Rusland. Al die ontheemden werden doorgestuurd naar alle delen van de Russische Federatie. Daarbij werd alleen acht geslagen op aantallen, niet op de kwaliteiten van de migranten. Het gevolg was dat uitstekend opgeleide en gespecialiseerde werknemers alleen als eenvoudige handarbeiders (met het daarbij behorende minimale salaris) konden werken. Een doelbewuste keuze van de Russische overheid om te voorkomen dat migranten een succesvolle carrière zouden kunnen creëren.

Vanaf 1 november van dit jaar mogen bovendien alleen de ontheemden uit de bezette gebieden in Oost Oekraïne in Rusland verblijven. De overige vluchtelingen mogen niet langer dan 90 dagen in Rusland verblijven. De verwachting is dat deze nieuwe maatregel op den duur ook zal gelden voor de categorie migranten uit de Donbas. In een artikel gepubliceerd in DW (Deutsche Welle) wordt bovendien melding gemaakt dat er in den vervolg voor deze mensen geen mogelijkheid meer zal worden gegeven voor een medische behandeling in Rusland. Deze ontwikkelingen hebben geleid tot een enorme toevloed van repatrianten die terug willen naar de Donbas. Volgens Russia 24, een staatsmediabedrijf gaat het om 130-150 mensen per dag die ondanks de hachelijke veiligheid- en economische situatie toch terug willen keren naar hun voormalige haardsteden. Leveranties van gas van Rusland aan de DPR die door het checkpoint "Prokhorivka" werden gedaan, zijn gestopt. Daardoor hebben grote aantallen inwoners van deze volksrepubliek geen gas meer voor hun verwarming.

Conclusie

Er zijn voor de toekomst van de Donbas regio slechts twee opties.

1. Oekraïne wacht totdat Rusland haar deel van de overeenkomst die in Minsk getekend was, uitvoert. Dat wil zeggen dat de controle over de grens weer wordt overgedragen aan de regering van Kyiv. Dat de Russische eenheden worden terug getrokken en de Russische huurlingen het land verlaten. Deze situatie zal op termijn de motivatie van de strijdkrachten van de "volksrepublieken" ondermijnen. Er zal als gevolg van die situatie eenzelfde situatie ontstaan als de "*Serbska Kraina*", de "*Republiek Serpska*"⁴. Met als gevolg dat de Moskou gezinde inwoners van de Donbas opnieuw naar Rusland vluchten.
2. Oekraïne ziet af van de totaal verwoeste Donbas regio. De kosten voor het herstel van de vernietigde infrastructuur zijn astronomisch en het zou betekenen dat de regering in Kyiv voor jaren zal blijven opgezadeld met de consequenties van het

⁴ Van 1991 tot 1995 was een deel van het grondgebied van Kroatië bezet door Servische Kroaten die gesteund werden door het toenmalige Yougoslavische leger. Toen die steun wegviel en het Kroatische leger aan sterkte had gewonnen, werd de "*Serbska Kraina*" in 1995 door het Kroatische leger aangevallen en bezet.

herstel van de regio. De schade die aangericht is, is onvoorstelbaar. Het zal onmogelijk zijn om de economie van de regio nieuw leven in te blazen. Bovendien blijft de Donbas bezet door inwoners die de regering in Kyiv haten. Wanneer er een grondwetswijziging wordt doorgevoerd waarbij deze categorie in de Rada⁵ wordt vertegenwoordigd, zullen een aantal voornemens om zich dichter bij het Westen aan te sluiten, constant worden gedwarsboemd. Rusland heeft al duidelijk gemaakt dat het niet zit te wachten op aansluiting van de Donbas bij de Russische Federatie. Dit blijkt wel uit het feit dat de Russen langs de grens met de Donbas een 100 kilometer lange versterkte greppel hebben gegraven, zogenaamd om smokkelaars het leven zuur te maken. Rusland wenst op geen enkele manier verantwoordelijk te worden voor het betalen van de herstelkosten. Rusland heeft voorlopig aan de misère in de Krim zijn handen vol.

Kortom, de regering in Kyiv moet een duidelijke keuze maken. Ofwel zij kiest voor een Westers georiënteerde politiek, met een open markt en waar de wetten worden gerespecteerd. Of zij accepteert een politiek die door binnenlandse tegenstand niet aan hervorming toekomt. Waar een klein, maar invloedrijk deel van de bevolking permanent zal blijven streven naar aansluiting bij Rusland. De “volksrepublieken” zullen jarenlang blijven fungeren als het “Paard van Troje”. Een situatie die op den duur garant staat voor een economische en politieke zelfmoord.

Wat kan het Westen doen?

Wanneer het Westen besluit dat op termijn Oekraïne deel kan gaan uitmaken van de Westerse samenleving zal ze de kwakkelende Oekraïense economie moeten blijven subsidiëren. Bovendien zal het Westen moeten doorgaan met het verbeteren en trainen van de Oekraïense strijdkrachten. Een sterk, goed uitgerust en hoog gemotiveerd Oekraïens leger is de garantie dat Rusland zich wel twee keer zal bedenken om opnieuw met verdere agressie Oekraïne verder te destabiliseren.

De politieke ontwikkelingen zijn als gevolg van het Russisch optreden in het Midden Oosten en de daardoor sterk toegenomen stroom aan vluchtelingen en migranten rampzalig voor Oekraïne. De voornaamste economische bondgenoot van Oekraïne; de USA, beperkt zich voornamelijk tot het geven van financiële en verbale steun. De (“non-lethal”) militaire hulp die Oekraïne ontvangt is op zijn zachts gezegd van bedenkelijke kwaliteit. De meeste Humvees die Amerika aan Oekraïne heeft geleverd zijn meer dan dertig jaar oud en moeten volledig worden gereviseerd voordat deze door de Oekraïense eenheden kunnen worden gebruikt. De politieke steun van de voornaamste Europese bondgenoten dreigt ook al af te kalven. Frankrijk dat mogelijk een regering zal krijgen met het FN van Marine Le Pen, zal ongetwijfeld besluiten dat de sancties tegen Rusland, dat immers een “partner” is in de

⁵ Rada: De Oekraïense volksvertegenwoordiging.

bestrijding van IS in Syrië⁶ en Irak, zullen moeten worden opgeschort. Duitsland is drukdoende achter de schermen om contacten te leggen met de Russen om de uitvoering van het Nordstream-2 project weer nieuw leven in te blazen⁷. Dat kan alleen wanneer de economische relatie tussen Rusland en Duitsland weer “hersteld” is.

Italië's minister van Buitenlandse Zaken Paolo Gentiloni stelde dat “De banden met Rusland moeten open blijven.”

Kortom, de tijd dringt.

Wanneer het Westen er niet in slaagt om Oekraïne als een zelfstandige naar Westers model uitgeruste staat overeind te houden en Rusland er in slaagt om Oekraïne opnieuw onder haar invloedssfeer te brengen, zal het gevolg een enorme stroom vluchtelingen zijn die de huidige vluchtelingenstroom vanuit het Midden Oosten, Azië en Noord Afrika nog in grootte zal overtreffen.

⁶ De huidige Minister President Manuel Valls heeft al publiekelijk laten weten dat het in Frankrijks belang is om “het huidige sanctiebeleid te herzien”

⁷ Het “OMV Aktiengesellschaft” is in deze onderhandelingen de Duitse tegenspeler van Rusland